

Razgovor sa djecom o

PROFESIONALNOJ ORIJENTACIJI

PROFESIONALNA ORIJENTACIJA

Cilj profesionalne orijentacije kod mladih je izabrati profesiju koja najbolje odgovara njihovim interesima i vještinama. Mlade osobe koje su izabrale posao u skladu sa svojim preferencijama zadovoljnije su i produktivnije, imaju manji rizik od nezaposlenosti, stabilnije su i manje su sklone promjeni zanimanja. Ovo su važni preduvjeti za lični rast i razvoj pojedinca. Ovako nezavisni građani, od izuzetne su važnosti za demokratski način života. Samo oni koji su informirani i uključeni u procese mogu donositi samostalne i odgovorne odluke za zajednički život u demokratskom suživotu.

Jadon, vaš 15-godišnji sin, počinje posljednju godinu obaveznog obrazovanja. Na roditeljskom sastanku, razredni starješina naglašava važnost predstojećeg procesa profesionalne orijentacije, uključujući i podršku koju roditelji trebaju pružiti svojoj djeci. On podstiče sve da o ovoj temi razgovaraju i kod kuće i u krugu porodice. Primjećujete kako Jadon ne inicira razgovor na temu profesionalne orijentacije. Stoga odlučujete da vodite sa njim razgovor o tome. Ali, kako postići da razgovor bude uspješan?

Izaberite jednu od sledećih opcija i pogledajte na naznačenoj stranici:

Pogledajte na [strani 3!](#)

Pogledajte na [strani 4!](#)

Pogledajte na [strani 5!](#)

“Nekoliko jednostavnih pravila:

Budite uključeni, ali ne kontrolišite.

Savjetujte, ali ne odlučujte.

Podržavajte, ali ne budite nametljivi.“¹

Više informacija/ materijala/ videa možete naći ovdje:

QualifaX: Database for further and higher education in Ireland (Department of Education and Skills, Ireland)

http://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=207

Svi roditelji žele samo najbolje za svoju djecu. S obzirom na očekivanja koja roditelji imaju od svoje djece po pitanju odabira profesije, mnogi od njih odabir karijere vezuju sa visokim statusom, sigurnim zaposlenjem i dobrim primanjima. Većina vjeruje da se to može postići samo sa univerzitetskom diplomom.

Međutim, prijetnje i zaštitničko ponašanje vjerovatno nisu od pomoći uvjeriti Jadona kako je potrebno da završi školu sa dobrim ocjenama. Stoga je važno uspostaviti i održavati dobru atmosferu pogodnu za razgovore. To takođe pruža vašem sinu priliku da praktikuje svoje demokratske sposobnosti. Pri tome se morate suzdržati od takozvanih destruktivnih poruka. Za savjete i relevantne prijedloge pogledajte [stranu 6](#).

Pokušajte u otvorenom razgovoru saznati o Jadonovim interesima i profesionalnim težnjama. Zatim možete zajednički započeti potragu za adekvatnim poslovima koji odgovaraju ovim očekivanjima.

Na [strani 7](#) možete pronaći nekoliko važnih savjeta i prijedloga za roditelje koji žele podržati Jadona u njegovom traženju odgovarajućeg zanimanja...

Jedan od najvažnijih izazova u razvoju adolescenata je proces osamostaljenja od porodice i roditelja. Profesionalna orijentacija tako predstavlja presudan, ako ne i najvažniji korak u procesu osamostaljenja u životu mlade osobe.

Budući da ste kao odrasla osoba i roditelj potpuno svjesni važnosti ove odluke, sasvim je razumljivo da želite podržati i na najbolji mogući način savjetovati svog sina. Ipak, imajte na umu da će na kraju Jadon morati živjeti s tim i snositi posljedice svoje odluke. On će težiti ka profesiji koju je sam izabrao i koja ga interesuje, te će prema tome intezivnije učiti i usmjeriti svoje aktivnosti.

Stoga je bolje prihvatiti pasivnosti vašeg sina, iako to nije jednostavno, umjesto da prazninu popunite svojim vlastitim aktivizmom. Ako previše vršite pritisak za neku karijeru, to bi čak moglo rezultirati snažnom kontra reakcijom s njegove strane. Sasvim je moguće da vam se više neće uopće obraćati kada je u pitanju ova tema.

Za prijedloge i savjete o tome kako nenametljivo podržati svog sina pogledajte na [strani 7](#).

Ilzgeda da ste pronašli pravi pristup kako biste svog sina uključili u razgovor o njegovoj budućnosti. Čestitamo!

Pojasnite Jadonu da je izbor njegovog zanimanja njegova odluka za koju je sam odgovoran. Ipak, kao roditelji i osoba od autoriteta s bogatim životnim iskustvom i znanjem, djetetu trebate biti na raspolaganju za pomoć u vezi bilo kakvih pitanja i eventualnih problema.

Za daljnje prijedloge i konkretne akcije, pogledajte na [strani 7](#).

Destruktivne poruke²

Poruke i izjave koje kod djeteta mogu izazvati negativne osjećaje i reakcije nazivaju se destruktivnim porukama. Roditelji koji pribjegavaju destruktivnim porukama ne poštuju i nemaju razumijevanja za osjećanja i misli svoje dece. Poštovanje i tolerancija predstavljaju osnovne demokratske stavove, koje ukoliko se koristite destruktivnim porukama, nećete uspjeti prenijeti svojoj djeci. Kao rezultat toga, vaše će dijete vjerovatno odgovoriti kratkim, odbrambenim odgovorima, osjećajući se neshvaćeno i degradirano. Ove vrste poruka dovode do konflikta i ponekad potpuno zaustavljaju proces komunikacije.

Destruktivne poruke mogu ometati psihosocijalni razvoj djece. Djeca nisu u stanju razviti svoje potencijale i izgraditi snažne ličnosti ako čuju samo negativne, ponižavajuće poruke. Međutim, iskazivanje snažne ličnosti, stava kojim izražavamo poštovanje i toleranciju prema drugima, predstavljaju osnovne zahtjeve demokratskih društava..

Trening

Da biste svoje komunikacijske vještine učinili više demokratskim, prvo biste trebali biti svjesni svojih sadašnjih komunikacijskih navika. Kliknite ovdje kako biste pronašli neke primjere iz prakse.

U nastavku ćete pronaći primjere različitih destruktivnih poruka. Svakodnevno poštujujte svoje komunikativno ponašanje tokom jedne sedmice. Stavite po crtu iza svake od navedenih rečenica, svaki put kada je u komunikaciji sa djetetom upotrijebite.

Destruktivne poruke

Komandovanje, naređivanje

- Moraš...
- Dođi, pripremi se...
- Pozdravi se...
- Ponašajte se ...

Prezir, opomena, prijetnje

- Uvijek radite ...
- Nikad ne radiš ...
- Ako ne ... onda ...
- Kada konačno ...
- Koliko puta moram da ti kažem to ...

Moraliziranje

- Bili bismo tako ponosni na tebe, ali sada smo razočarani, jer nisi ...
- Mama je zaista tužna jer si se nepristojno ponašao/la.
- Postoje hiljade gladne djece koja bi ovo željela pojesti.
- Jednom lažljivac, uvijek lažov ...

Davanje savjeta i upoređivanje

- Da sam na tvom mjestu, ja bih ...
- Roditelji druge djece bi ...
- Tvoja sestra uvijek sredi sobu.
- Svi se slažu s tim. Ali ti ...

Kako uspješno podržavam svoje dijete u izboru karijere?

- **„Ko rano rani ...“** Da ne biste bili pod pritiskom, pokušajte se na vrijeme pozabaviti pitanjem izbora karijere. Dakle, dok ne donese odluku o karijeri, može obavljati praksu i sticati iskustvo u različitim profesijama.
- **Težnja ka karijeri:** Razgovarajte sa sinom o njegovim željama, idejama i očekivanjima.
- **Izuzetno važna:** otvorenost. Pažljivo slušajte svog sina. Iako vam se mnoge njegove ideje mogu činiti nerealnim ili nedostižnim, pokušajte izbjeći nametanje vlastitog stava svome djetetu.
- **Nemam pojma ...** Ako Jadon ne zna koju bi profesiju izabrao, možete razmisliti o sljedećim pitanjima:
 1. U kojim poslovima posebno uživaš? Šta te posebno ispunjava? Koji su ti hobiji?
 2. U kojim profesijama možeš primijeniti vještine koje imaš/znaš, a za koje profesije su ti potrebna dodatna usavršavanja? Koje profesije obuhvataju područja koja te posebno zanimaju?
- **Za i protiv:** Ako je donekle jasno kojom profesijom se želi baviti vaš sin, pokušajte napraviti listu njegovih potencijalnih prednosti ili jakih strana i slabosti, odnosno, područja koja treba usavršiti. Tako će veoma jednostavno uvidjeti da li je željeno zanimanje prikladno za njega ili ne.
- **Postati aktivan:** Podržite Jadona u traženju informacija o određenim zanimanjima i relevantnim kursevima. Ali aktivnosti kao što su telefonski upiti, dogovaranje sastanaka sa savjetnicima za profesionalnu orijentaciju, pripreme prijave i slično, neka obavlja sam.
- **Praksa, praksa, praksa:** U potrazi za odgovarajućom profesijom, za mnoge mlade osobe određena praksa mnogo više vrijedi u odnosu na teoretska znanja. Stoga je važno podržati Jadona da prilikom posjeta određenim kompanijama pokuša praktično uraditi neki posao ili da se u direktnim kontaktima sa poznanincima i rođacima informiše o njihovim poslovima.
- **Neuspjesi:** Do prekida traženja mogućnosti za obavljanje prakse može doći u slučaju razmatranja druge profesije ili kad stažiranje ili praktična obuka nisumogući. Tada je važno da budete podrška vašem sinu u potrazi za drugom profesijom i da ne odustaje.
- **Učinite sami:** Bez obzira koliko je teško prihvatiti ovu činjenicu, ali morate biti svjesni da krajnju odluku donosi vaš sin. Odluku je najlakše provesti ako neko stoji iza nje. Isto tako, sinu mora biti jasno da će on sam snositi posljedice zbog svoje odluke. To znači da on preuzima odgovornost. Proces donošenja odluka i život u skladu sa donesenim izborima, sastavni su dio životnog iskustva. Štaviše, za demokratski način života i suživot, jednako je važno shvatiti obavezu donošenja odluka i preuzimanja odgovornosti za njih. Zbog navedenog, teško da se ovakvo ponašanje i zrelost mogu očekivati u ranijoj dobi.

“Razgovor sa djecom o profesionalnoj orijentaciji se bazira na sljedećim izvorima:

¹ Qualifax, the national learners` database. *The Parent's Role in Career Selection: How important is the role of the parent in the career guidance process?* Database for further and higher education in Ireland (Department of Education and Skills, Ireland) retrieved 19.03.2019. http://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=207

² Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 74 ff

Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt.

Kurz, Susanne. 2014. «Unterstützen- nicht besser wissen!» *Das Schweizer Elternmagazin Fritz und Fränzi*, Mai, 76-77.

Qualifax, the national learners` database. *The Parent's Role in Career Selection: How important is the role of the parent in the career guidance process?* Database for further and higher education in Ireland (Department of Education and Skills, Ireland) retrieved 19.03.2019.

http://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=207